

V. b. b.

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VII.

Dunaj, 30. marca 1927.

Št. 13.

Slovenci in Slovenke!

Zopet je nam dana prilika, poslužiti se najuspešnejše priložnosti, da dvignemo glas za naše pravice. Glasovnica v roki je najboljšo orodje za podporo in dosego naših zahtev.

Slovenci na Koroškem smo stara narodna manjšina, ki se že desetletja bori za svoje življenje proti premočnemu nemškemu narodu. Ta boj je nam vsekakor težke rane, a življenja nam le ni mogel vzeti. Naša zdrava zavednost in značajnost je naš ohranila, plebiscit in trpljenje po njem je nas utrdilo. Vse to nam je dalo ugled pred Nemci in pred svetom. Od raznih nemških strani prihajajo glasovi, ki zahtevajo rešitev naših zahtev. Tem glasovom se niso mogle več zoperstavljati nemške stranke v deželi. Pritožna in šolska komisija deželnega zbora sta bili poverjeni, da rešita spor med obema narodoma na Koroškem. V kolikor je bilo govora o kulturni avtonomiji, smo mnjenja, da je narodu podlaga enotni jezik, vzgoja mladine v narodnem jeziku, narodni duh in tradicija narodne kulture, ne pa politična pripadnost. Zato je dosedanje nemško mnenje, ki ga nemške stranke zastopajo, napačno.

Vsled tega vstrajamo na dosednji poti in gremo spet

samostojno v volilni boj. Tudi vsakdanje življenje nas sili k samostojnemu nastopu.

Od vernih starišev smo in verni hočemo ostati. Podlaga naše vernosti pa je, da se nas uči vera v domačem jeziku. Po plebiscitu je prišlo v slovenske kraje več duhovnikov, ki ne obvladajo niti našega jezika, kaj šele da bi razumeli duh našega ljudstva. Samostojni nastop naše stranke nam jamči, da bomo varovali vernost kot drag zaklad našega ljudstva.

Gospodarstvo v našem ozemlju je v primeri z nemškimi deli dežele silno zanemarjeno.

Desetletja so obljubovale nemške stranke slovenskemu kmetu gospodarsko povzdigo, da ne govorimo o plebisitnih obljubah. In kaj so storile? Doba do leta 1923 je nam uničila naše prihranke, sanacija zahteva in bo še zahtevala od pridelujočega ljudstva takih bremen, da jih davkoplačevalci ne morejo nositi. Zato je že marsikateri kmet moral zapustiti svojo domačijo. Lastne domačije pa so najboljša varnost našega obstoja.

Zdravo narodno gospodarstvo in pametne trgovske pogodbe nas morajo rešiti.

Ko pa vidimo vrhu teh razmer, kako se z državnim in ljudskim premoženjem razmetava, ne da bi

krivce zadela roka pravice

gledamo s strahom v bodočnost.

Edina stranka, ki ni kriva teh žalostnih razmer, je naša koroška slovenska stranka.

Vsak čas je bila in bo pripravljena na sodelovanje s strankami in osebami, ki pošteno in odkrito hočejo reševati naša narodna in gospodarska vprašanja.

Skrb za gospodarski obstoj, versko prepričanje in narodna zavest nas kličejo za državni in deželni zbor k samostojnemu nastopu.

Slovenci, Slovenke, pokažimo svojo politično zrelost, svojo nerazrušljivo edinost

in glasujmo za

Koroško slovensko stranko!

Bela nedelja.

Državni zbor in deželni zbor sta se razšla. Vlada je razpisala volitve. Na belo nedeljo, dne 24. aprila, bo dana nam in drugim pravica, da si izvolimo ljudi, ki bodo odslej delali zakone in vladali na Dunaju in v Celovcu. Vlada meščanskih strank je bila vlada sanacije. Sanirali so našega človeka do najhujše krize. Stotisoči brezposelnih, ta vlada pa je bila vlada velike industrije in finančnega kapitala. Težki davki, ta vlada pa je bila vlada tajnih dogovorov glede uvoza žita in živine iz agrarnih držav okoli nas. Da je kmet komaj prodal, kar je pridelal in priredil, ker je bila konkurenca od zunaj velika. In je iz tega, kar je izkupil, s solzami v očeh iztisnil davek državi in vladi. Tisti vladi, ki je vrgla židovskemu špekulantu milijarde

šilingov v grlo, ki je pomagala krahirani Zentralbanki, da bodo to pomoč še petnajst let plačevali naši izmozgani kmetje. Tako nas je sanirala velika zveza nemških krščanskih socialcev, velenemcev in landbundovcev. Sedaj pa daje vajeti iz rok in naša bo volja, kdo bo vladal v bodočih dneh.

Deželni zbor pa je saniral naše duše. Dal nam je dve komisiji, da se pritožimo, če se nam godi krivica, da se pogovorimo o šolah, kjer bi se otrok starišev Slovencev kaj naučil. Pritožbe naše niso nič izdale. Šol nismo dobili. Govorili so, da nam bojo dali kulturno avtonomijo. Nič nam niso dali. So pustili, da bo to naredil prihodnji deželni zbor, ki bo boljši od tega.

In proti tem, ki so vladali, so stali nasproti socialisti. Niso delali veliko: kregali so se na

vladajoče in prali njih umazano perilo. Pa velik program so sestavili: kako bodo dobili 300.000 kmetovskih glasov, da bodo potem sedli za vladno mizo. Do bodo vladali židovski reveži-milijardarji, ki jim je ime dr. Bauer, dr. Eisler, dr. Renner. Ja, vlada delavcev bo to, ki je na kandidatne liste postavila uradnike, advokate, sekretarje, samo delavcev in kmetov ne. Tista vlada, ki bo izvedla v Avstriji diktaturo, vlado biča, ki bo padel po hrbtu kmeta in delavca.

Vse te stranke se bijejo tudi za naše glavo. Krščanski socialci in vsenemci so postavili Einheitslisto. No, listo industrije in finančnega kapitala ne bomo volili. Ker nimajo smisla za revnega kmeta in ne dobre volje za poštenega Slovenca. Ni vredno, da bi pre-

mišlja! ali naj dam glas nem. krščansko-narodni listi, družbi dr. Angererja in Paulitscha.

Landbund gre sam v volilni boj. Nam res ni potreba, pomagati do vladnega korita gospodi okoli Viehverwertunge, zastopnikom gornjekoroških Herrenbaurov. Očetom razbijalcev naših shodov, najhujšim nasprotnikom vsega, ker je slovensko. In socialdemokratom? Bomo dali glasove ljudem, ki jim je vera postranska stvar? Ki hočejo poceni živila delavcem, a obenem visoke plače in kratek dan dela. Da bo kmet dal živinče na pol zastonj in drago plačal tovarniški izdelek. To bi bil pravi pot, iz svobodnih kmetov na naši zemlji napraviti veliko maso proletarcev, ki bi jim bilo lahko vladati z diktaturo, lačnim in otopelim v revščini. Ki bi garali za par debelih dunajskih Judov, ki imajo vedno lačen žep in polna usta obljub.

Ne, preponosni smo, da bi šli v družbo teh in onih. Majhna je naša stranka, a poštena. Ker ima načela, ki ne morejo poznati kompromisa. Ki so večna, ker stojijo na naši zemlji in segajo v nebo. Vera, rod in dom, za to so se bili, ki so bili pred nami. Se bomo bili tudi mi, z volilnim listkom v roki. Za našo vero, ker brez te nam ne bo dobro na svetu. Že zavoljo naših otrok, ki naj vedo, da je nad nami Pravica in Ljubezen, v katero naj imajo Vero.

Bili se bomo za naš rod. Za jezik, ki so ga govorili in ga še bojo po južnem Koroškem. Za to, da ne bodo svojega starega rodu pozabili naši otroci. Da bodo zvedeli v šoli, da je tudi slovenski rod spoštovanja vreden, čeprav je rod kmetov in dninarjev.

In bili se bomo za naš dom. Zemlja, ki jo gnojimo z znojem, naj bo samo naša. In kar bomo v trudu pridelali, hočemo pošteno zamienjati za stvari, ki jih ustvarja roka delavca. Se bomo bili, da ne bomo omagali pod težo skrbi, kako plačati davek gospodi.

To so naša načela. Te bodo zastopali naši poslanci. Tu v deželi in če mogoče, na Dunaju. In da jih bomo dobili čim več, ljudi naše krvi in misli, ki bodo delali zakone in upravljali državne in deželne posle, bomo dali naše glasove Koroški slovenski stranki.

SLOVENC! Veliko denarja imajo nemške stranke za volitve. Bankirji in fabrikanti jih podpirajo, disciplinirane armade delavcev že mesece dajejo svoj prispevek v volilni sklad. Tudi naša stranka mora imeti denarja, če hoče izvojevati volilno borbo. Prosimo vas, spomnite se ob priliki na to in pošljite par šilingov na Politično in gospodarsko društvo v Celovcu, Viktringerring 26.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Politično gibanje stoji popolnoma v znamenju volitev. Pogajanja za ustanovitev združene liste meščanskih strank v prejšnjem obsegu so se izjalovila ter se je našla edino med kršč. socialci in velenemci pot za skupen nastop. Landbund ni odnehal od svojega sklepa, akoravno so se jako trudili, da ga odvrnejo od samostojnega nastopa. Na Dunaju bi bila celo Kaisertreue Volkspartei vstopila v združeno listo, ako bi se je bil zasigural mandat v državnem zboru in nekaj mandatov v posameznih pokrajinah, kar pa seveda ni našlo pritrditve pri merodajnih strankah. Komunisti mislijo nastopati samostojno, ker so se pogajanja s soc. demokrati razbila in tudi Wirtspartei ali stranka dr. Udeja bo šla svojo pot. Na ta način bo med obema vplivnima strankama precej majhnih strank, ki bodo imele svojo besedo v odločilnem času. Mi Slovenci gremo samostojno v volilni boj ter imamo proste in nevezane roke.

Jugoslavija. Te dni je vladala velika napestost med Jugoslavijo in Italijo. Kakor smo pred tedni poročali, je Italija sklenila z Albanijo neko pogodbo, ki daje Italiji mnogo pravic v Albaniji, ja, skodo spravi malo republiko pod popolno italijansko komando. Albanija meji na severu na Jugoslavijo. Kraljevini bi ne bilo ravno prav, če bi v slučaju kakega spora prišle laške čete preko Albanije. Zato je Jugoslavija protestirala proti vmešavanju Italije v balkanske zadeve in izdala geslo: Balkan balkanskim narodom. Pred par dnevi pa so prinesli

laški listi vest in tožbo, da pripravlja jugoslovanska vlada ustajo v Albaniji in koncentrira čete ob laški in albanski meji. Seveda je cel svet postal pozoren. Saj to bi ja pomenilo laško-jugoslovansko in morda laško-francosko vojsko. V beograjski skupščini je nato odgovoril mirno in stvarno zunanji minister Perič. Podal je obširen okspozé o razmerju države do ostalih in tako na lep način zavrnil laške intrige. Pripomniti še moramo, da je laška vlada poslala vsem velesilam noto, kjer opozarja na priprave Jugoslavije. Tudi besedilo te note je beograjska skupščina razkrinkala kot lažljivo. Zdaj je spor kolikor toliko poravnán. Sestavila se bo na zahtevo Jugoslavije posebna komisija, ki bo raziskala, kaj je na laških vesteh resničnega. Cel svet je obsodil zahrbtno očitaje Italije Jugoslaviji in vse pravi, da je Italija napravila tako kot tat, ki je bežal pred ljudmi in vpil: Primitite tatu, tam-le leti. — Celotno nemško časopisje se je ob tem sporu postavilo na stran Jugoslavije in kritiziralo laške zlobnosti.

Na daljnem vzhodu. Zadnjič smo poročali, kako revolucionarne južno-kitajske čete marširajo proti Šanghaju, važnem trgovskem pristanišču ob morju. Ta teden so zasedle zmagovite čete že Nanking in Šanghaj. V Šanghaju so posebni deli mesta, ki so čisto evropski. Teh delov Kantonci niso zasedli, ker nočejo konflikta z evropskimi četami. Rusija je prijateljica Kantoncev. Zato je vladalo v Moskvi veliko veselje, ko se je zvedelo, da so revolucionarji Šanghaj zavzeli. Delavci so po ulicah manifestirali v velikem sprevodu, kjer je bilo 100.000 udeležencev. Nosili so ruske in kantonske zastave. — Vzhodni narodi se dvigajo. Iz ruskih planjav je zavel nov duh, ki govori tudi kitajskim kulijem, najrevnejšim vseh delavcev, da Evropa ni vse in da so tudi oni ljudje, ki imajo pravico do svobodnega življenja na lastni zemlji.

DOMAČE NOVICE

Bilčovs. (Shod koroške slovenske stranke.) Deželni zbor koroški je dokončal svoje delo ter se je razšel. Naša poslanca č. gosp. Poljanec in gosp. dr. Petek sta prav spretno in vstrajno zastopala naše težnje kakor v narodnem, tako tudi v gospodarskem oziru. Radi tega naša poslanca prav z mirno vestjo lahko stopita pred volivce ter jim poročata o svojem delovanju. Tako je tudi prišel čg. Poljanec dne 20. III. t. l. k nam v Bilčovs ter nam v lepem govoru podal poročilo, kako sta se dva slovenska poslanca le upala lasati se s štiridesetimi nemškimi. Majhno je naše število, toda če bi mi koroški Slovenci pri volitvah ne nastopili v naši Koroški slov. stranki in si izvolili svoje zastopnike, kdo bi zagovarjal pred našo vlado nas, ki nas je rodila slovenska mamica? Lepo se govori po raznih shodih našim kmetom in delavcem, kako naj volijo. K nam je prišel pred 5 tedni tudi soc. demokratski poslanec Gagl ter kričal nad visokimi davki in vabil naše ljudi: Volite nas in raj bo na svetu! Toda kmet in delavec vesta, da so vse nemške stranke s soc. demokrati vred, sklenile lansko leto visoke nove davke in sta edino naša slovenska poslanca bila si v svesti, da ljudstvo tega ne bo preneslo. Dasi nista davkov zabranila, vendar ljudstvo naj spozna, kdo z njim čuti in katero stranko bo volilo! Mi hočemo tudi pri volitvah 24. IV. t. l. oddati naše glasove tisti stranki, ki je najpoštenjša med vsemi. Ta je Koroška slovenska stranka!

Globasnica. (Razno.) Kakor povsod, smo tudi pri nas pošteno opravili pustni čas. Za pošteno zabavo nam je poskrbelo tuk. izobr. društvo z lepo a težko malomestno igro „Cigani“, ki so jo igrali v zadovoljnost gledalcev povoljno rešili. Občinstva je bilo kljub slabi poti polna dvorana, med odmori je prepeval pred kratkim rojeni pevski zbor iz Dobrle vasi in to izbornó. Za plesne veselice so poskrbeli gostilničarji. Vršilo se jih je rekel bi brez števila. — Porok se je vršilo šest v občini, pet v Globasnici in ena v Štebnu, od dveh se je že poročalo; omeni naj se le, da je pri tem napravil črkostavec napako, ker je pisal: Talandro, namesto Falandro. Nadalje so se oženili v Štebnu pod. bivši Rakeb, v Večni vasi pd. Skrinjarjev Anej, v Globasnici dva nameščena delavca na Rosenbergovih posestvih v

Slovenjah. Omeniti moramo, da se je ob priliki poroke zadnjih dveh vršil takozvani „Blochführerkränzchen“, katerega je priredilo oskrbníštvo. — Da napredujemo, nam kažeta dve anteni, le žal, da nimamo kaj sličnega tudi mi Slovenci. — K zaključku tega dopisa moram omeniti, da se je v Štebnu dne 8. marca obesil Valentin Partei, drvar. Obesil se je v podstrešju svojega stanovanja, kjer so ga našli še le v nedeljo nato. Pogreb se je vršil v torek dne 15. III. brez cerkvenih ceremonij. Vzrok samomora je bil najbrž ta, ker je živel z ženo v vednih preprih.

Podljubelj. (Shod.) Ni bilo najboljše vreme, a vendar smo se zbrali v Delavskem domu dne 27. marca, da dobimo smernice za nastop Koroške slovenske stranke pri predstojajočih volitvah. G. Gastl iz Štebna pri Maloščah je v poljudnem govoru razložil pomen našega boja in pravico do obstoja lastne stranke ter nam podal občno sliko našega gospodarstva in naše politike. Veselilo nas je, da je nas obiskal mož, ki govori iz lastnih izkušenj in se ne boji ne truda in potov, da zastopa svojo stvar pošteno in stvarno povsod, akoravno ima skrbeti za obilno družino. Zato smo se pa tudi mi zedinili v svoji domači politiki in položili v stran vsa nesoglasja, ki so nastala za časa volitev za zedinjene podljubelske občine z boroveljsko ter smo si v svesti naše narodne zavednosti zbrali v popolnem sporazumu svoje kandidate tudi za občinske volitve, ki se vrše pri nas obenem z volitvami v državni in deželni zbor.

Sele. Pust je sicer že minul, pri nas pa je še vedno dosti kratkega časa in zabave. Za to skrbi komunistični agitator Lipejov Pavel iz Bajtiš. Njegova delavnica na Bajtišah počiva. Pa kaj bi tudi delal, saj agitacija več nese, ker gospodje komunisti svoje agitatorje dobro plačajo. Toliko ima opraviti zdaj pred volitvami, da bi lahko pete zgubil. Zato pa si je mož kupil motorrad, ali kakor se takemu kolesu po domače pravi: prdež, in na njem se vozi v Sele ponujat svojo komunistično robo. Hvali in priporoča komunizem kot juč slabo kramo, pa kakor se zdi, ne naredi dosti kšefta, ker slabega blaga nobeden ne vzame rad. Ljudje ga za kratek čas poslušajo in se smejiijo njegovi „modrosti“. Kako lepo in dobro nam bo kakor v paradižu, če komunisti zmagajo, tega mu pa nobeden ne verjame. Dosedaj vladajo komunisti v Rusiji, pa paradiža tam ni, pač pa kruto preganjanje vseh, ki se jim ne uklonijo. Ja, Pavel, ti ne zaslužiš ime Pavel, ampak Savel. Ko si se v Celovcu spravil na lintverna in hotel oznanjati svoj komunistični evangelij, si jo moral koj pobrati. Tako tudi Selani nismo tako neumni, da bi ti šli na lim.

Kaj pa ti Pavel
se v Sele podajaš.
v hribe gor hodiš,
komunizem prodajaš?
Selani se smejiijo,
ko priprkaš med nje,
ti fige molijo,
niso vneti za te.
Za komunizem
jim prav nič ni mar,
ker nočjo ob glavo
priti kot car.
Res Pavel se trudi,
se vozi po cest,
na belo nedeljo
bo komunistov — ena pest!

Vogrče. (Shod kandidata g. Starca.) Ob zelo veliki udeležbi naših ljudi in soc. demokratov je imel g. župnik Starc pri nas v petek 25. III. volilno zborovanje. Pokazal je našim kmetom, da je ljubezen socializem do njih neresnična, neodkrita. Prinesel je zato pismene izjave vodij soc. demokracije, ki pričajo, da socialisti niso čuvarji lastne zemlje. G. župnik je povedal slučaj, da so soc. pri Unfallversicherung glasovali v škodo našega malega kmeta, tako da je ta moral plačati 35 milijonov. Socialisti so gospodarili v velikanskem arzenalu na Dunaju in ga v 4 letih čisto zafurali. — Naša stranka je premagala sovraštvo Nemcev do nas. Pa Nemci nas ne upoštevajo iz ljubezni, ampak ker so pritisnili Nemci od zunaj, ki tudi jedo grenki manjšinski kruh. Mi pa bomo volili stranko, ki se ne sramuje našega jezika, ki zastopa našo korist. Šol nimamo, naša stranka

jih bo priborila. Zato volimo vsi Kor. slov. stranko! Zborovanju je predsedoval župan blaške občine. Za g. Starcem je govoril še g. župnik Sekol. Vsa izvajanja govornikov so bila pozdravljena, nihče ni ugovarjal.

Tinje. (Smrtna kosa.) Dolgo časa nismo občutili tako težke izgube, kakor sedaj, ko je vnovič zamahnila smrtna kosa v naši fari. Dne 16. marca ob 1/2 10. uri zvečer nam je vzela našega tovariša in prijatelja Jožefa Jandl, trgovca, ki je pred tremi leti najel trgovino z mešanim blagom v Tinjah in se za ta kratek čas jako priljubil vsem. Bil sicer ni našega mnenja, a vendar mož pravice, pri katerem smo Slovenci imeli tako kot drugi dobro in prijazno

prava špartanska strogost, zadovoljnost z malim in treznost. A mnogi živijo nad svojimi premoženjskimi razmerami, zapravljivost in potrata sta večji kot pred vojsko.

Na deželi je pomanjkanje denarja vedno bolj občutno, ker kmet živine ne more spraviti v primeren denar, da bi se mu izplačalo delo. Gospodar obrne desetkrat vsak groš in premisli, da ga ne izda po nepotrebnem. Tudi gostilne niso že davno tako obiskane kot nekoč. Kjer jih je včasih sedelo polno omizje, se sedaj

nik Starc. Podal je jasno sliko naše gospodarske mizerije, pokazal cilje strank, ki iščejo med nami glasov in nas popolnoma utrdil v veri, da je Koroška slovenska stranka edina, ki je ostala dosledno zvesta Bogu, narodu in zemlji.

Pij Kathreiner- Kneipp-ovo žitno kavo!

Ta je zelo izdatna in izvanredno cena.
Stem si mnogo prihraniš.

11

postrežbo. Obolel je tretjokrat na plućnici in sigurno upal, da jo premaga. A bil je preslab. Njegovega pogreba se je udeležila množica, kot je davno ni bilo videti v Tinjah pri kakem pogrebu. Ganljiva pridiga g. prošta je ganila vsakega do solz. On nas je tako lepo opominjal na smrt. Nekak strah nas je obšel v tej žalosti, kjer smo fantje izgubili dobrega in postrežljivega prijatelja, ki je komaj dosegel 25. leto svoje starosti. Bodi mu zemlja lahka! Za ostalim izrekamo najiskrenejše sožalje.

Dolinčice. (Shod.) V petek 25. marca so imeli naš poslanec g. župnik Poljanec pri Rutarju velik shod za volitve. To že ni bil več shod, to je bil tabor, kakor smo jih doživeli včasih pred vojsko. Volilci iz treh občin, rožanske, ledeniške in šentjakobske so se ga udeležili. G. poslanec je izčrpno dokazal, da je proti vsaki zdravi pameti, da volimo kako drugo stranko kot pa slovensko. In mi bomo tu tudi storili!

Železna Kapla. Naturalna zavarovalnica zoper ogenj za občino Belo priredi na velikonočni ponedeljek dne 18. aprila 1927 ob 11. uri pri Kolerju v Železni Kapli svoj občni zbor, in sicer bode na sporedu: 1. Poročilo odbora. 2. Ali naj zavarovalnica še nadalje obstoja. 3. Volitev odbora in slučajnosti. Dolžnost vsakega člana je, da se občnega zbora udeleži, ker se gre za to, ali zavarovalnica naj še obstoji, ali naj preneha.

Z dežele. Letos je po deželi predpust še dosti mirno minul. Ljudstvo se je kolikor toliko že naveličalo lahkomisljenega veseljačenja, ki požre toliko denarja. V nekaterih krajih je minul predpustni čas sploh brez vsake veselice — nekaj nezasišlanega, tega ne pomni noben človek. Pa je vse eno minulo in zavoljo tega se svet še ni preobrnil. Ljudie uvidevajo, da nas veselice in lahkoživost ne bodo rešile, če nas za nekaj uric zazibljejo v brezbriznost in varajo nad resno vsakdanjostjo. Tudi pomanjkanje denarja pripomore k temu, da je manj veseljačenja in zapravljanja. In z začudenjem bere človek z dežele skozi cel predpust v celovških dnevnikih famozni „Ballkalender“ in si more misliti, da v mestih ni tako hudo, da ljudje razpolagajo z prostim časom in denarjem, ker si morejo privoščiti skoro vsak dan po en bal, včasih celo po pet ali še več. In od takih lahkomisljencev, ki vzamejo življenje le od zabavne strani, tudi ni treba kaj pričakovati za bodočnost. Večna lahkoživost in veseljačenje oslabi značaj in pospešuje mehkuznost. In ravno pri nas v Avstriji bi bila krvavo potrebna

dolgočasita po 2 pivca ob vorčku mošta. Marsikdo si misli, kaj bi pil drago pivo, ko imam sam v kleti dober mošt? Naj bi ljudje le nekaj časa bojkotirali pivo, pa bi pivovarne rade znižale ceno.

Sveto Mesto. (Volilni shod.) V petek dne 25. marca je imel naš kandidat župnik Starc volilni shod na Svetem Mestu. Udeležba z vseh strani je bila zelo velika. G. Starc je povedal, da so volitve posebno važne in se bo moral vsak odločiti, kaj bo volil. Landbunda ne bomo volili. To je pa protiverska in protinarodna stranka, ki je slavna po Viehverwertungi, da je po svojih članih uvažala živino iz tujine, tako da so cene domače živine padle, da je skoro ni mogoče prodati. Pa tudi socialnih demokratov ne bomo volili. Ti so proti nam, ker smo verni, proti nam, ker smo narodni, proti nam, ker imamo svoje domove, svojo zemljo. Vsa njihova ljubezen do malega našega kmeta prihaja samo od njih želje, dobiti naše glasove. Edina stranka, ki je res naša, je Kor. slov. stranka. To je domača stranka, ki je verna, ker se ne sramuje jezika in ker najbolj pozna potrebe naših ljudi. — Naš kandidat je še omenil žvabeško železnico, ki bi bila za nas zelo koristna. Saj imamo tako slabo cesto. Govorniku so živahno pritrdjevali. Zahvalil se je g. župniku g. Krištof iz Žvabeka in pozval navzoče, da naj volijo našega kandidata g. Starca.

Dobrla vas. (Razno.) Na dan sv. Jožefa je bil pri nas sejm ali tržni dan. Od vseh strani so prihiteli stari in mladi, da si nakupijo novo obleko za bližajočo se Veliko noč. To je bilo vrvenje in upitje: da so nas kar ušesa bolela. Hvala Bogu, da je ta sejm trajal samo en dan, drugače bi se zgodilo preveč nesreč. Ko je pa bil ravno največji „rumel“, je bila „Massenversammlung“ (sicer jih ni bilo veliko, a g. župan jih je saj videl celo „maso“) za Vzhodno železnico. Kmetje iz okolice niso prišli poslušat „lepih“ besed, ampak, da bi si nakupili najpotrebnejše stvari, ker itak vejo, kako izgleda „Ostbahn“. Videli so ga v pustnem času, ko je zablodil v Doberlo vas, ker so mu Velikovčani zagrozili, da ga vržejo v Dravo, če jo mahne čez Velikovec. — Obhajali pa smo ta dan tudi godovni dan našega g. kaplana. Naš vrli pevski zbor mu je zapel podoknico. Da bi se dan še bolj proslavil, smo se na praznik sešli v gostilni pri „Čičmanu“ in zopet omočili zasušena grla. V veseli družbi smo bili židane volje ter peli vesele pesmi. Da bi pa z našimi pesmimi ne motili preveč nemške duhove, smo prosili gostilničarja, naj nam prepusti kak miren kotiček, kar nam najbolj ugaja, ker smo vajeni miru. Čeprav smo bili skoro čisto ločeni od drugih in jih najmanj motili, so pa prišli nas drugi motiti. Nekemu prenapetnežu pa je priklopala nemška kri do grla in moral jo je izbruhati in udrihati po nas. Zgrabil je poleno ter ga vrgel nekemu pevcu v glavo. Izgovarjal pa se je, da ni bilo njemu namenjeno, ampak enemu „prijatelju“. Taksi so! Ali hočete tudi vi take prijatelje? Potem veste, kdaj in kako jim boste odgovorili! To prijateljstvo je gotovo še iz časa divjanja po slovenskem Korotanu.

Radiše. V nedeljo 27. marca je imel tu pri nas volilni shod kandidat za deželni zbor, žup-

Sv. Lenart pri Sedmih studencih. (Zimska vožnja.) Hvala Bogu, huda zima je minula, srečno smo spravili les iz naših hribov. Ono nedeljo pa je bil tak snežni metež, da smo mislili, da pričinja druga zima. Ravno prav je padel sneg. Arnejevi v Rutah le še rabijo saminca, ker vozijo iz doline material za novi skedenj. Stari je to zimo zgorel. Težko je spravljanje gradiva v strme Rute, zato pomagajo sosedji in sorodniki. Nedavno so vozili težke traverze za obok. Pomagali so tudi Arihovi fanti iz Strmca. 12 težkih traverz so spravili v enem dnevu do hiše. Aunejeva mati so veseli prav dobro postregli furmanom. Ti se vračajo židane volje pozno zvečer domov in krenejo v Gorpičah v gostilno. Arihovi fantje pustijo vprežne vole pred gostilno. Volička sta si pomežiknila in hajdi! Šla kar dol v Radno vas na Kavhorjev dvor. Slučajno gre eden mimo in pokliče gospodarja. Ta vidi vole pred štalo, jih veseli vpreže in postavi v hlev. „Bom pa jutro oral z vama, prav sta prišla,“ pravi. Arihovi fantje pridejo iz gostilne in se ustrašijo, ko volov ni bilo. „Saj so šli itak domov, pota so vajeni, kar za njimi,“ so rekli. Pridejo domov, na Strmec, pa — volov ni bilo. Hudirja, jih je mar Rutarjev Jur vzel in gnal v Podlesce na Viehverwertungsstelle? Fantje v strahu za vole tečejo nazaj v dolino, pa se grede spomnijo, da so šli voli mar v Radno ves, kamor so vajeni. Pridejo tja pa res zagledajo vprego in vole v štali. Čisto tiho vprežejo in odrinejo na Strmec. Veselo se vračajo, samo žal jim je, da so krivično sodili Jurja, inteligentnega čureja, ki latinsko zna, z voli pa ne barenta. Kavhar pa zjutraj pokliče njo, naj vole nakrmi, jih bo poskusil. Žena se vrne z vestjo, da „novih“ volov ni v štali. „Se ti je pa mar le sanjalo?“ Tudi gospodar gre, da se prepriča. No, volov ni bilo. Skoraj bi verjeli, da so bile to sanje, a vendar je bilo res.

Brnca. (Volitve.) Ob osmih zvečer smo imeli 27. marca na Brnci pri Gubernu volilni shod. Kljub slabemu vremenu in pozni uri je prišlo ogromno ljudstva poslušat priljubljenega poslanca in kandidata za bodoči drž. zbor, župnika Poljanca. Z navdušenjem so ljudje sledili besedam g. kandidata, ko je dokazal, da je edina stranka, ki zastopa narodne in gospodarske interese našega ljudstva s pravim razumevanjem lokalnih razmer in težkoč, Koroška slovenska stranka.

Sele. (Zdravstveno stanje.) Iz raznih dopisov v „Kor. Slovencu“ se razvidi, da drugod pridno kosi smrtna kosa. Mi se letos v tem oziru ne pritožujemo. Imamo letos v treh mescih le en sam smrten slučaj, ko je umrl stari Gvadovnik vsled starostne oslabelosti in naduhe. Splošno je zdravstveno stanje izvrstno. K temu gotovo pripomore tudi dobri gorski zrak. Zato namerava socialdemokratsko planinsko društvo „Naturfreunde“ vrh Mrzlega Loga pod Košuto zgraditi planinsko kočjo, v kateri bo prostora za okoli 60 oseb in bo v poletnih mescih oskrbovana. Z delom bodo začeli že letos.

Bela. (Gozd ali pašniki.) Kmetje po gorah so zelo ogorčeni, da se z vso strogostjo zahteva zasajevanje parcel, kjer se je bil gozd posekal. Vidi se, da merodajni krogi polagajo važnost samo na to, da se zadosti gozdnim postavam in pošiljajo v to svrhu gozdarje in čuvarje v naše kraje, ne pomislijo pa tega, da je treba

našim kmetom tudi pašnikov, ker je vendar glavna panoga živinoreja, ki je brez pašnikov nemogoča. Kdor pozna kraje naše občine, bo videl, da prevladuje gozd in da igra glavno vlogo naravno pomlajevanje, ki je tako silno, da se zaredi po par letih gozd tudi tam, kjer je bil docela posekan. Odveč so torej stroge naredbe, da se mora že prvo ali drugo leto naročiti mladike (hlance) in jih saditi, ker je to delo pri sedanjem pomanjkanju kmečkih poslov skoro nemogoče in združeno tudi tedaj s stroški, ako se oddajajo hlance po 5 šil. za 1000 komadov. Pomisliti je samo treba, da so nekateri kraji oddaljeni štiri ure od postaje, da so pota slaba in skoro nedostopna, pa bo vsakdo uvidel, da je umetno nasajevanje predrago za naše kraje. Za mnoge kmete bi bili pašniki bolj rentabelni kot gozdovi, ker imajo les, za katerega se mora najmanj računati 100letna rastna doba, manj vrednosti kot pašniki, ki bi vsako leto vsaj malo odvrgli. Cene lesa pa radi tega niso visoke, ker je prevajanje vsled slabih potov in oddaljenosti od železnice predrago, stroški so torej večji kot cene blaga. Kmetje pa morajo polagati važnost na živinorejo, ker jih le ta redi. Zato je neumestno, da se mislijo poslati v sodni kraj Železna Kapla še štirje gozdarji, ki bi pregledovali naše gozdove in skrbeli za to, da bo vsaka ped zemlje pod kaznijo že prvo leto zasajena. Ali ni tudi postave, ki gleda na to, da se gojijo za živinorejo potrebni pašniki? Kje pa so one osebe, ki naj gledajo na pašnike? Mi kmetje sami spoznamo, kakšne važnosti je gozd za naše kraje, ali skrbeti moramo tudi za to, da se ohranimo na svoji zemlji, ki pičlo rodi. Ako bodo gozdovi zavzemali ves prostor, bo nemogoče rediti živino, ki še vsaj letno malo pomore k vzdrževanju naših družin. Ako se gre po tej poti naprej, bo treba skupnega nastopa prizadetih oseb za doseg boljših prilik in sedaj ob volilnem času se mora tudi poslanec kandidatom povedati mnenje, da se zavzamejo za težnje našega ljudstva. Zato pride na volilni shod v Železno Kaplo, kjer se boste lahko razgovorili v slovenskem jeziku na velikonočni pondeljek.

Ledenice. V nedeljo 27. marca je bilo veliko ljudi zbranih v Hainželovem salonu na Lednicah. Imel je shod naš delavni poslanec g. Poljanec. V vznešenih besedah je bodoči naš slovenski Nationalrat pobil s tehtnimi dokazi politiko nam nasprotnih strank, ki vprizorjajo samo lov na naše glasove, da pridejo s pomočjo njih do vladnega korita.

Št. Peter pri Velikovcu. Ker so na belo nedeljo volitve, bo letos prvi cerkveni shod na Lisni na velikonočni pondeljek.

Sveče. V nedeljo 20. III. smo imeli pri nas shod, na katerem je govoril naš poslanec čg. župnik Poljanec. Udeležba je bila tuk. razmeram primerno dobra in je nam gospod poslanec povedal o delovanju naših dveh posl. v deželni zboru in raztolmačil tudi različne politične in gospodarske stvari. Nazadnje nam je toplo priporočal tri važne točke, in sicer: Izobražujte se, bodite veri in narodu zvesti. Govor gosp. poslanca so navzoči pazljivo poslušali ter pritrdjevali in ob koncu je bil soglasno sprejet tudi predlog, da se izreka našima posl. zaupnica za njih delovanje. Toraj Slovenci, pokazite pri bodočih volitvah, da ste res za izobrazbo, vero in narod. Volili bomo našo stranko in stali okrog naših voditeljev kakor Tirolci okrog Andreja Hoferja in patra Haspingerja in naj se potem jezi Fana, Mica ali Mojca kakor hoče!

Lipa nad Vrbo. Dne 24. t. m. je zboroval pri Hofferju v Lipi dež. glavar g. Schumy. Ljudstva je bilo kakih 80, med njimi veliko socialstov in velenemcev. G. glavar je govoril skoraj tri ure, napadal je najbolj velenemce in socialiste, malo se je obregnil tudi ob krščanske socialce, Slovence je pa proti pričakovanju popolnoma na miru pustil. Nazadnje se je na dolgo bavil tudi s svojimi osebnimi zadevami: (Durchschlag, katerega sem radi zaslug pri glasovanju protežiral, kar od mene ni bilo prav!) zadeva z Viccijem, kjer bo sodnija odločila in zadeva Kärntnerbanke, kjer zadene krivdo edino samo vodstvo. G. Vošpernik mu

je oponašal, da tisti Aufmarsch dne 24. okt. m. l. vlada nikakor ni mogla resno vzeti. Dokaz temu, da so udeleženci dobili znižano vožnjo na železnici in da se nikakor ne strinja, da on kot član vlade proti vladi, proti samemu sebi torej, demonstracije inscenira. Nadalje ne bilo bi treba, da bi bil leta 23. rudeči dež. glavar, če bi se od strani Einheitsliste ponudila prijazna beseda slovenskim poslancem. Visokim davkom se imamo pa mi kmetje edino samo Einheitslisti zahvaliti. G. dež. glavar je na ta izvajanja sicer odgovoril toda brez vsake podlage in neuspeh Aufmarscha v Celovcu indirektno celo priznal. Brez vsakega navdušenja se je končal ta klaverni shod.

Medgorje. G. župnik Starc je imel v nedeljo pri nas volilno zborovanje. G. župnik bo pri prihodnjih volitvah, ki bojo na belo nedeljo, izvoljen za našega poslanca za deželni zbor in mi mu bomo z veseljem dali naše glasove. Saj on je zastopnik stranke domačega ljudstva, Koroške slovenske stranke. Navzoči nasprotniki niso ugovarjali jasnim izvajanjem, ampak jih odobravali.

Spodnji Rož. Z naglico se je razširilo in tudi lepaki so nas povabili, da moramo, ako hočemo dobiti svoje prihranke, katere smo imeli naložene v hranilnicah in drugod, ter vojna posojila v vrednosti predvojne valute nazaj, se oglašiti v Celovcu kot „Kleinrentner“. Vse je bilo na nogah, iz ust do ust se je razširila ta vest, vse je hitelo v Celovec, delavci, bajtarji, uradniki, še dohtarji so šli, kajti kdor ne prijavi ne dobi nič, vsaki pa je plačal 3 S. Nekaterim se je zmešala skoraj pamet od veselja, drugi je zopet sanjal cele noči in štel milijone, katere mu je prinesel pismonoša. Seveda, kdo od nas si ne želi svoje s krvavimi žulji prihranjeni, za stare dni pripravljeni denar v svoji prejšnji vrednosti nazaj? Pri tej zmešnjavi so pa pozabili, da stojimo pred volitvami in ako bi malo pomislili, bi prišli tudi do zaključka, da pride država sedaj, ko živimo od tuje milosti na „kant“ ako bi nam izplačala samo tretjino tega denarja nazaj. A kšeft so napravili v Celovcu. Dobili so od vsakih tisoč „Kleinrentnerjev“ 30 milijonov in slednjič pride mogoče še kak „Nachtrag“. Spominjamo se še dobro, ko so ravno ti ljudje reševali tudi „Wiederbesiedlung“ in pobirali denar od raznovrstnih ljudi; tudi takrat je bilo navdušenje za stvar in kaj so dobili? Nič! Nekateri sicer zatrjujejo sedaj, da bo premoženje vsakega državljanca cenjeno in kar je čez gotovo svoto, se mu bo kratkomalo vzelo. Ja, za božjo voljo, ali verjameta to? Kaj bi neki porekli bogati voditelji te stranke, katerih število menda ni majhno, ko bi morali, kar imajo preveč odati. Ko bodo volitve enkrat končane, bojo pa rekli: Do lar, pa do lar!

DRUŠTVENI VESTNIK

Hodiše. Na praznik sv. Jožefa je društvo „Zvezda“ prvič obhajalo društveni praznik. Dopoldne se je vršila cerkvena slavnost, kjer je nad 120 ljudi pristopilo k sv. zakramentom. Popoldne so se člani zbrali v Domu sv. Jožefa. Tam so počastili prvega častnega člana g. Mihaela Janeš, ki je vodil in varoval društvo v najburnejši dobi po plebiscitu. Izročili so mu v znak zahvale krasno izdelano diplomo. Čg. Starc je v govoru naglašal, kako nas vzgled sv. Jožefa uči dolžnosti, ki so našim dnem najbolj potrebne: urejeno družinsko življenje, ljubezen do dela in ljubezen do čednostnega življenja. Na tem sloni naš obstoj. Potem je gosp. župnik še kratko razložil vsebino igre „Roka božja“. Med igralkami smo zagledali več novih. Pa so kljub temu dobro rešile svojo vlogo.

RAZNE VESTI

Raznoterosti. V Sibiriji se je pojavila dobro organizirana četa kmetskih fantov, ki nastopa proti boljševikom. Vodi jo hetman Orlov. Sedaj se je zvedelo, da je hetman preoblečena mladenka z imenom Jelena Senina. Boljševiki so ji ustrelili moža in jo potem grozno mučili. Ušla jim je na kmete in tam nastopala kot moški. Vse jo je imelo rado in ji sledilo, ko je do-

bila po izropanju boljševiškega vlaka obilo municije in orožja. Sedaj straši boljševike, ki pa jo kljub ogromnim vojaškim silam ne morejo dobiti v roke. — Najbolj debel Nemec je Emil Hoewe, ki tehta 262½ kg. Že štirileten je imel 67 kg. Nevoljen je, ker so mu včasih vrata preozka, stoli preslabi, klopi pretrhle. Zdaj pojde za sijajno plačo v New York v cirkus. — Na svetu je 1,031.859 km železniške proge. Če bi potegnili to progo od zemlje do lune, bi bila trotirna. — Razdalja zemlje od solca je samo 14krat večja. V Evropi imamo železniških prog 279.868 km, v Ameriki pa 640.626. — V Londonu so prodali na dražbi carske dragulje, tako meč Pavla I. z diamantovim ročajem, dragulje iz žezla Katarine II., svatbeno krono ruskih carjev in veliko drugih biserov. Dragulje je sovjetska vlada prodala za 300.000 funtov, to je 9 milijonov šil. — Sredi marca je bilo v Avstriji 260.000 brezposelnih, v Celovcu 7599 podpiranih.

Podlistek nadaljujemo s prihodnjo številko.

Za tiskovni sklad so darovali. Šnedič Ivan, župnik v p., Št. Ilj, 3 S; Zupan Ignac, Obirsko, 2 S; Merlič Valentin, Galicija, 3 S; Hranilnica in posojilnica, Glinje, 10 S; Vesela družba pri Tišlerju v Št. Janžu, 7 S; Neimenovana iz Medgorij 50 g; Rovišnjak Miha, Št. Peter, 1 S; Neimenovani iz Ž. 15 S; Neimenovani iz Celovca 4 S; Nabrano na sestanku našincev pri Šmonu v Št. Kandolfu 10 S; Ogris Tomaž, Žerjav, 23 dinarjev. — Vsem darovalcem iskrena hvala!

ZAHVALA

Vsem, ki ste nas skušali tolažiti in izražali sožalje ob priliki smrti mojega moža in našega očeta

Filipa Reichmann
p. d. Jesenika v Lipi

41

izrekamo prisrčno zahvalo. Posebna zahvala preč. gg. duhovniku, posebno domačemu g. župniku Nagelschmiedu za lepe cerkvene obrede in skočidolskim pevcem kakor vsem mnogobrojnim udeležencem pogreba. Lips, dne 20. marca 1927.
Marija Reichmann, roj. Arneje, žena.
Marija Reichmann, hčerka, Jožef in J. Reichmann, sinova.

Derovci!

Zavod (Anstalt) **Dr. Pečnik**, za lažjo dero, jetiko, na gori Janina, občina Sečovo, pošta Rogaska Slatina, Štajersko, SHS. Pišete po prospekt!

TAMBURICE.

Tamburaški instrumenti v dobrem stanju — za celi zbor, 8 članov

se prodajo.

Vsi prima instrumenti. Imajo dobre glasove in v spremstvu čiste akorde.

MATIJA VOLINA,

37

v Klančah, pošta Galicija, Koroško.

Pristno

bučno

olie

razpošilja v kantah in v sodih

Tovarna bučnega olja

J. Hochmüller,
Maribor, SHS.

39

Svarilo*)

Svarim vsakogar, ki troši in razširja o meni neresnične vesti, ki mi morejo škodovati pri lesni trgovini ter bom proti vsakemu sodnijsko postopal.

Paul Miklin,
lesni trgovec v Pliberku.

*) Za vsebino odgovarja uredništvo le v toliko, kolikor določa tiskovni zakon.

38